

Sveriges Författarförbund - Sveriges Dramatikerförbund - Svenska Journalistförbundet - Sveriges Läromedelsförfattares Förbund - Konstnärernas Riksorganisation - Föreningen Svenska Tecknare - Föreningen Sveriges Konsthantverkare och Industriformgivare - Svenska Fotografers Förbund - Föreningen Svenska Tonsättare - SKAP - Sveriges kompositörer och textförfattare - Federationen Svenska Musiker - Teaterförbundet/för scen och film - Svenska Regissörsföreningen - Oberoende Filmars Förbund - Unionen - klubbarna vid Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion

KLYS

Konstnärliga
och Litterära
Yrkes
utövarers
Samarbets
nämnd

Stockholm den 12 oktober 2016

Dianrienr Fi2016/02568/K

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

KLYS synpunkter över delbetänkandet Regional indelning - tre nya län SOU 2016:48

Presentation

KLYS – Konstnärliga och Litterära Yrkesutövarers Samarbetsnämnd – utgör en samlad röst för Sveriges kulturskapare och företräder via sina 14 medlemsorganisationer ca 30 000 yrkesverksamma kulturskapare i Sverige. Dessa arbetar som bl a författare, dramatiker, journalister, bildkonstnärer, musiker, kompositörer, tonsättare, regissörer, skådespelare, sångare, filmare och dansare. Organisationerna samarbetar inom KLYS paraply i frågor som rör kultur- och konstnärspolitik, upphovsrätt, arbetsmarknad, trygghetssystem och yttrandefrihet.

Som enda kulturskaparorganisation i Sverige, och som en av tre remissinstanser totalt från kulturområdet (övriga två är Svensk Scenkonst och Statens kulturråd), har KLYS fått inbjudan att svara på rubricerade remiss. KLYS har valt att i första hand kommentera förslaget i de delar det berör konsten/kulturen och kulturskapares villkor i de berörda länen/regionerna. Vi har valt att använda begreppet kultur genomgående i yttrandet, i första hand i betydelsen konstarterna, d v s musiken, bildkonsten, litteraturen, scenkonsten, filmen och andra konstyttringar.

En av KLYS främsta målsättningar är att yrkesverksamma kulturskapare ska kunna verka fritt och försörja sig oavsett var i landet de bor. Från att tidigare ha arbetat i första hand på nationell och internationell nivå, arbetar KLYS sedan 2011 även med regionala frågor i samband med den regionalisering av kulturpolitiken som skett genom införandet av den s k kultursamverkansmodellen.

Inledning

I det aktuella delbetänkandet föreslås en ny indelning av ett antal regioner i Sverige, som ett led i en omfattande storregionsreform. Enligt förslaget ska de fyra nordligaste regionerna slås ihop till ett stort och vidsträckt Norrlands län som täcker 53 % av Sveriges yta, sex regioner i Mellansverige blir ett nytt Svealand och Värmland slås samma med Västra Götaland. Dessa förändringar kommer att få avgörande betydelse för hur kulturlivet kommer att utvecklas och organisera sig i dessa nya regioner.

Kulturen har stor betydelse för det offentliga samtalet och är därför bland det viktigaste demokratiska fundamentet i samhället. Detta gäller i landets alla delar, såväl på landet som i storstäder. Kultur är avgörande för människors lokala identitet, för livskvalitet och för ett levande samhälle i hela landet. Kulturen bör enligt KLYS utgöra en del av välfärden, vid sidan av vård, skola och omsorg, och behandlas som sådan när samhället ska organiseras på lokal, regional och nationell nivå. Annars finns det en risk för att kulturen måste konkurrera med andra viktiga samhällssektorer, och att institutioner med smalt, men viktigt kulturutbud blir nedprioriterade i regionen.

Mot bakgrund av kulturens betydelse för människor lokalt och regionalt är det allvarligt och nedslående att den fått en sådan liten plats i det aktuella delbetänkandet. Kulturen beskrivs på endast sex sidor i den 300 sidor långa utredningen. På dessa sidor redogör utredningen för kultursamverkansmodellens funktion och beskriver mycket knapphändigt några befintliga kultursamarbeten mellan de regioner som föreslås slås samman. Någon analys av den nya indelningens effekter på kulturområdet har däremot inte genomförts alls, varför det är svårt för KLYS att bedöma vad förslaget kommer att innebära för kulturen och dess strukturer i de nya storregionerna.

De nationella kulturpolitiska målen

Den nationella kulturpolitiken med de nationella kulturpolitiska målen är en garant för kulturens oberoende och frihet, för konstnärlig kvalitet och mångfald samt tillgänglighet till kultur. Den nationella kulturpolitiken syftar till att garantera att alla medborgare har tillgång till kultur och möjlighet att delta i kulturlivet oavsett var i landet en bor. KLYS har därför länge förespråkat en stark nationell kulturpolitik, som har en överblick över landets kulturliv samt utbud, och kan garantera dessa värden. Det är enligt KLYS av yttersta vikt att de kulturpolitiska målen också får genomslag i den regionala och kommunala kulturpolitiken.

Professionell konst

I de nationella kulturpolitiska målen ingår att alla ska kunna ta del av professionell konst. Tillgången till konst som präglas av konstnärlig kvalitet och förnyelse förutsätter goda villkor för de konstnärligt yrkesverksamma, varför konstnärspolitiken är grundläggande för att uppnå de kulturpolitiska målen även på regional och lokal nivå.

Kulturell infrastruktur och andra strukturer/verksamheter för konst och kultur

Ett nätverk av kulturinstitutioner och andra kulturverksamheter har byggts upp runt om i landet, vilket innebär att de flesta län/regioner har en egen teater, länsmusik, museum, konsthallar, länsbibliotek o s v. Dessa kulturinstitutioner utgör inte bara nav i det regionala kulturlivet utan är också viktiga beståndsdelar i landets infrastruktur. Liksom när det gäller andra satsningar på

infrastrukturen krävs en nationellt sammanhållen politik. Den nationella överblicken är viktig inte bara beträffande de regionala kulturinstitutionerna, utan även beträffande den övriga regionala kulturverksamheten, såsom det fria kulturlivet och strukturer för yrkesverksamma kulturskapare, såsom kollektivverkstäder, resurscentra, kompetensutveckling, inkubatorer, centrumbildningar som förmedlar jobb, tränings-/repetitionslokaler, ateljéer, residens m m.

KLYS yrkesgrupper finns utspridda över hela Sverige och är beroende av att det finns en sådan fungerande kulturell infrastruktur och en hållbar struktur för professionella kulturskapare i alla delar av landet.

Regionaliseringen av kulturpolitiken

Mot denna bakgrund var KLYS mycket tveksam till den regionalisering av kulturpolitiken som skedde 2011 genom kultursamverkansmodellen. KLYS befarade ett minskat genomslag för de nationella kulturpolitiska målen och en ökad instrumentalisering av kulturen på regional nivå. Efter fem år av regionaliserad kulturpolitik kan KLYS konstatera att det finns tendenser som går i den riktning som KLYS varnat för, men att modellen är en realitet och något som KLYS måste förhålla sig till i sitt kultur- och konstnärspolitiska arbete. På flera håll i landet har modellen också lett till ökat intresse och debatt om kultur och kulturpolitik på regional nivå. Den har t ex lett till ökad dialog med det professionella kulturlivet, d v s yrkesverksamma kulturskapare, i regionerna, vilket KLYS ser som en positiv utveckling.

Regionala kulturskaparsamråd

KLYS har genom sitt regionalpolitiska arbete bl a bidragit till att regionala konstområdesövergripande kulturskaparsamråd inrättats i drygt hälften av de regioner som ingår i samverkansmodellen. Dessa samråd har lett till att regionerna i allt större utsträckning formulerar målsättningar för att stärka kulturskapares villkor, vilket innebär att en regional konstnärspolitik, som kompletterar det statliga ansvaret, håller på att utvecklas på flera håll i landet.

Konsekvenser för kulturen

När nu kartan ritas om igen på regional nivå genom införande av storregioner får det enligt KLYS stora konsekvenser för kulturen i berörda regioner, för kultursamverkansmodellens funktion med regionala kulturplaner och samråd med kulturskapare, samt för kulturskapares villkor runt om i landet.

Om regeringen vill ha ett vitalt och levande Sverige i hela landet där de nationella kulturpolitiska målen kan förverkligas, anser KLYS att kultur måste finnas tillgänglig i rikets alla hörn och yrkesverksamma kulturskapare få förutsättningar att verka i *hela* landet. Konst och kultur är enligt oss den främsta komponenten för identitetsskapande och livskvalitet för människor på regional och lokal nivå.

Allmänt om utredningens förslag

Ansvarskommittén

Redan 2007 när Ansvarskommittén presenterade sina förslag till regionalisering och ny regionindelning för Sverige framförde KLYS farhågor när det gäller konsekvenserna för konsten och kulturen runt om i landet. I sitt remissyttrande över den sk ansvarsutredningen (SOU 2007:10) varnade därför KLYS för ett genomförande av dessa förslag, särskilt förslaget om en regionalisering av kulturpolitiken.

Det förslag till ny regionindelning som den aktuella Indelningskommittén nu föreslår bygger vidare på de förslag som fördes fram i ansvarsutredningen. Sedan dess har dock kultursamverkansmodellen genomförts och en regionalisering av kulturpolitiken blivit en realitet.

Kultursamverkansmodellen

Kultursamverkansmodellen har införts i 20 av landets 21 län/regioner (det är bara Stockholms läns landsting som fortfarande står utanför). Alla de regioner som berörs av det aktuella delbetänkandets förslag (sammanlagt 12 regioner) omfattas därmed av en regionaliserad kulturpolitik. Efter fem år med denna modell har samverkan och dialogformer med bl a de professionella kulturlivet byggts upp och strukturer utvecklats utifrån dagens indelning i de berörda regionerna.

På många håll i landet har mer regionala och lokala medel satsats på regionala kulturinstitutioner sedan samverkansmodellen infördes, vilket enligt KLYS är positivt. Men samtidigt har den nationella nivån inte matchat dessa höjningar i de anslag från staten som ligger inom ramen för modellen. De uppräknings som trots allt har skett från statligt håll är långt ifrån tillräckliga. Många kulturinstitutioner står därför inför svåra ekonomiska bekymmer och neddragningar. Såväl Statens kulturråd, som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), har kommenterat och belyst denna situation.

Eftersom kultursektorn är underfinansierad anser KLYS att **en förutsättning för genomförandet av ännu en regionreform som berör kulturen, är att en långsiktig och stabil finansiering säkerställs redan i den nuvarande samverkansmodellen.**

Kulturen i den aktuella utredningen

Som nämns i inledningen till vårt yttrande är kulturen mycket knapphändigt beskriven i utredningen. Det finns korta redogörelser för kulturen under de avsnitt i utredningen som handlar om respektive ny storregion. Det är anmärkningsvärt att kulturen fått sådan liten plats i utredningen, särskilt när kommittédirektiven (2015:77) uttryckligen föreskriver att *"utredningen ska utgå från vilka behov medborgare och näringsliv har i olika frågor, bl a kultur"*. **Kulturen har i första hand ett viktigt värde i sig själv, men är också oerhört viktig för livskvalitet och tillväxt i de nya regionerna. Detta faktum bör ta större plats i indelningskommitténs arbete och i det kommande slutbetänkandet.**

Bristande analys

KLYS menar att **konsekvenserna för kulturen av en ny regionindelning måste analyseras i större utsträckning än vad utredningen gjort**, och att den analysen bl a bör ta hänsyn till de utvärderingar av kultursamverkansmodellen som redan gjorts av t ex Myndigheten för kulturanalys, Statens kulturråd, SKL och riksdagens kulturutskott.

Farhågor med en ny regionindelning

KLYS är övertygad om att en ny regionindelning kommer att få genomgripande konsekvenser för kulturen i hela landet. Till våra farhågor hör risken för att den nya indelningen kommer att leda till en nedmontering av den kulturella infrastrukturen runt om i landet i form av sammanslagningar och nedläggningar av kulturinstitutioner och andra kulturverksamheter, och att kulturen kommer att centreras till färre stora städer i landet. Det innebär i sin tur färre - och mindre spridning av - arbetstillfällen för yrkesverksamma kulturskapare, samt ett minskat utbud och minskad tillgänglighet till kultur för människor i Sverige, genom att avståndet till olika kulturverksamheter- och evenemang ökar.

Av den aktuella utredningen framgår inte var ansvaret för kulturell infrastruktur och för förverkligandet av de nationella kulturpolitiska målen i de nya regionerna ska ligga efter en ny regionindelning. Det är också av avgörande betydelse vem som styr profileringen av regionernas konst- och kulturliv. En regions profilering mot ett konstområde riskerar att strypa lokala initiativ inom andra konstområden. Det finns därmed en uppenbar risk för att den lokala kulturen inte värnas, på bekostnad av den kulturella mångfalden i regionen.

KLYS anser att kommittén i det fortsatta arbetet tydligt bör ta fasta på att "*möjligheterna till kulturliv och evenemangsverksamhet underlättas genom att fler får möjligheter att nå dessa evenemang, dessa verksamheter får därmed tillgång till en större publik. Även deltagande i föreningsliv underlättas*" (sid 112-113 i utredningen), och i detta beakta att närheten till kulturinstitutioner och andra kulturverksamheter samt en fungerande infrastruktur i form av kollektivtrafik och kommunikationer är avgörande för allas möjligheter att ta del av konst och kultur.

Nationell överblick

Mot denna bakgrund krävs enligt KLYS ett tydligt helhetsgrepp över de nya regionerna och över kulturens strukturer i hela landet. Staten måste ta sitt ansvar för att värna helikopterperspektivet för kulturen i Sverige. Ambitionen måste vara att det totala utbudet av kultur som präglas av mångfald och konstnärlig kvalitet ska öka i de nya regionerna som helhet. En storregionsindelning måste därför också, som ovan konstaterats, åtföljas av **rejåla resurser till kulturlivet, både inom och utanför kultursamverkansmodellen, på såväl statlig, som regional och kommunal nivå.**

Det är också av yttersta vikt att **principen om armlängds avstånd tillämpas och upprätthålls i de nya storregionerna**, för att undvika politisk inblandning, men också för att förhindra ökat tjänstemannastyre av kulturens innehåll. Principen innebär att konsten ska stå fri från såväl politisk, som tjänstemannainblandning, och att konstnärliga bedömningar ska göras av experter och sakkunniga inom konst och kultur, inte minst av yrkesverksamma kulturskapare.

De farhågor som KLYS anför ovan bör noggrant beaktas av regeringen och av indelningskommittén i det fortsatta arbetet, och finnas med i det slutbetänkande som ska presenteras i augusti 2017.

Kommunernas roll

KLYS ser framför sig att kommunernas betydelse för det lokala och regionala kulturlivet kommer att öka om den nya indelningen blir verklighet, inte minst i samband med den kommande kommunreformen/sammanslagningen. Kommunernas ansvar för kulturinstitutioner och andra kulturverksamheter bör därför ses över i samband med ett eventuellt införande av storregioner.

De välfärds miljarder som regeringen nyligen anslog i budgeten till kommunerna för att öka kvaliteten i välfärden bör enligt KLYS delvis öronmärkas till kulturen, som enligt vår uppfattning ska utgöra en del av välfärden.

Demokratiaspekter

KLYS anser att det finns en risk för att demokratin urholkas i och med den ökade distansen mellan medborgarna och makten, och mellan yrkesverksamma kulturskapare och beslutsfattare. Färre röster med lokal kännedom kan komma till tals.

Samtidigt finns det också en oklarhet kring hur kultursamverkansmodellen i sig bidrar till att nå de av riksdagen beslutade nationella kulturpolitiska målen. KLYS anser, liksom riksdagens kulturutskott i sin uppföljning av kultursamverkansmodellen, att **det bör övervägas hur de nationella målen kan byggas in i modellen med hänsyn till regionala prioriteringar och variationer**. En ny regionreform måste beakta de motsättningar som kan uppkomma mellan det regionala och statliga ansvaret när det gäller kulturpolitiska insatser.

Andra effekter av utredningens förslag

Ett av de främsta skälen till Indelningskommitténs förslag är att skapa en bättre balans mellan regionerna i Sverige. KLYS har i sitt regionala arbete märkt av den rådande obalansen mellan små och stora regioner, särskilt mellan storstadsregioner och de regioner som inte har en större stad till vilken kulturlivet koncentreras. Denna obalans är problematisk och leder till snedfördelning och kulturell orättvisa, eftersom tillgången till kultur varierar kraftigt beroende på i vilken region en bor.

Jämnare befolkningsvolym i landet bör därför enligt KLYS kunna avhjälpa denna obalans och skapa mer jämnstarka län och landsting. Ökad befolkningsvolym i en region gör också underlaget och behovet av en regional konstnärspolitik större, eftersom det kommer att finnas fler yrkesverksamma kulturskapare bosatta i upptagningsområdet. När det gäller konstnärspolitiska åtgärder och verksamheter för att främja kulturskapares villkor ser KLYS därför vissa fördelar med större regioner, som kommer att ha behov av att satsa mer resurser och vidta fler åtgärder på området.

Men det finns även en risk att riktlinjer och metoder som har processats fram över längre tid kan falla mellan stolarna. Exempelvis tillämpar de flesta av landstingen/regionerna i dag procentregeln för konstnärlig gestaltning i offentliga livsmiljöer och MU-avtalet som staten och bildkonstnärorganisationerna har ingått för att bild- och formkonstnärer ska få skäliga villkor vid utställningar. I december 2015 visade en kartläggning att 19 av 21 regioner/landsting har ett uttalat förhållningssätt

till MU-avtalet och 18 av 21 regioner/landsting till enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning. Vid en omorganisering av regionerna är det av stor kulturpolitisk betydelse att dessa riktlinjer och metoder följer med in i den nya strukturen.

Positiva effekter av den nya indelningen kan också vara ökade samarbeten över de gamla länsgränserna och ett större flöde av resurser, samt att det kan skapas fler kanaler att skapa och utöva sin konst.

Norrlands län (utredningens avsnitt 11)

Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbottens län föreslås slås samman till ett enda stort Norrlands län från och med 1 januari 2019. Dessa regioner har sedan kultursamverkansmodellens inträde utgjort självständiga regioner med sina egna inriktningar och prioriteringar. Norrbotten och Västerbotten har skrivit egna kulturplaner, medan Västernorrland och Jämtland (där Härjedalen ingår) har valt att skriva en gemensam kulturplan.

KLYS befarar att en sammanslagning kan komma att centrera hela norra Sveriges kulturliv till en av de stora städerna i norra Sverige, sannolikt Umeå - som redan nu i hög grad dominerar kulturlivet i norra Sverige - om inte den regionala kulturpolitiken styrs upp och det görs ekonomiska satsningar i hela den nya regionen. En del samarbeten på kulturområdet finns naturligtvis redan i de fyra nordliga regionerna, men dessa fyra har också sina egna strukturer och sin egen regionala identitet förankrad i lokal och regional kultur.

Både Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland/Jämtland (tillsammans) har på KLYS initiativ inrättat ett konstområdesövergripande kulturskaparsamråd som fungerar som bollplank och experter i arbetet med att ta fram regionala kulturplaner. Regionsammanslagningen i norra Sverige får enligt KLYS inte leda till att dessa tre samråd kommer att avvecklas eller slås samman. Ett kulturskaparsamråd för hela stornorrland innebär att färre personer kommer att representera en större geografisk yta, på bekostnad av demokrati och lokal och regional kännedom och närhet. Ett kulturskaparsamråd som ska täcka upp alla dessa fyra regioner kommer inte att fungera i praktiken, inte minst på grund av de stora avstånden mellan till exempel Norrbotten och Västernorrland.

KLYS anser därför att det bör finnas kvar strukturer för dessa tre kulturskaparsamråd även vid ett Stornorrland, och även om det bara kommer att tas fram en kulturplan för hela den nya storregionen.

Kultur (utredningens avsnitt 11.2)

I den ytterst knapphändigaste texten om kulturen i Norrland redogörs för kultursamverkansmodellen och för en rad samarbeten på kulturområdet i de fyra nordligaste länen såsom NMD - Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans, Norrlandsoperan (Umeå), Norrdans (Härnösand), Musik i Norr, samt samarbeten mellan läns museerna och mellan läns- och regionalbiblioteken.

Någon konsekvensanalys av kulturlivet och kulturpolitiken i ett nytt Stornorrland finns dock inte alls i avsnittet, endast ett konstaterande att den samverkan som finns med kommunerna är viktig och möjligen kommer att bli ännu viktigare, för att få spridning av kulturen till så många medborgare som möjligt. KLYS menar att kommunernas roll behöver diskuteras och analyseras ytterligare när det gäller ansvaret för kultur- och konstnärspolitiken i landet i förhållande till storregionsreformen.

KLYS anser att det måste säkerställas i det fortsatta reformarbetet att de strukturer inom kulturlivet som redan finns i de fyra regionerna i norra Sverige - som nu föreslås läggas samman – ska kunna upprätthållas och utvecklas utifrån sina egna regionala förutsättningar. Naturligtvis menar vi att det samtidigt kan behöva utvecklas fler kompletterande interregionala samarbeten.

Bedömning av effekter vid bildandet av nya län och landsting (utredningens avsnitt 11.2.1)

KLYS anser att den jämförelse som görs i utredningens avsnitt 11.2.1 mellan den nya regionen Norrlands län och Skåne/Västra Götaland haltar. Det behövs enligt KLYS en djupare analys för att kunna hävda att bestående fördelar kommer att ske på samma sätt i en stor, glesbefolkad region, som i de till ytan ganska små, tätbefolkade storstadsregionerna i södra Sverige.

Demokratiaspekter (utredningens avsnitt 11.6)

I avsnittet uttrycks att "ett större län får bättre förutsättningar att leverera efterfrågad välfärd av hög kvalitet". Detta bör naturligtvis även gälla kulturen som KLYS anser bör betraktas som en självklar del av välfärden, vid sidan av vård, skola, omsorg. Precis som inom andra välfärdsområden ska samhället tillhandahålla sina medborgare yrkesmässighet och kvalitet även inom kulturen. Liksom det förväntas av lärare och läkare, ska allmänheten kunna förvänta sig professionalitet och hantverksprecision också hos konstnärligt verksamma. Kulturen bör därför få den plats i samhällsbygget som Sverige så väl behöver.

Ett nytt Norrland kommer att vara ett till ytan mycket stort län, med långa avstånd vilket kräver satsningar på kommunikation och förbindelser, kollektivtrafik, fungerande möten på distans, men också ännu viktigare att institutioner och kulturella mötesplatser finns utspridda runt om i regionen.

Svealand (utredningens avsnitt 12)

I utredningen föreslås att sex län i Mellansverige (Dalarna, Gävleborg, Södermanland, Uppsala, Västmanland och Örebro) ska utgöra ett nytt Svealands län fr o m 2018. I den föreslagna Svealandsregionen finns idag sex jämnstarka residensstäder (Falun, Gävle, Uppsala, Västerås, Örebro samt Eskilstuna). KLYS menar att det finns en risk för konkurrens mellan dessa på kulturområdet inom alla konstområden.

Som exempel kan nämnas att samtliga sex residensstäder i dessa län har fasta scenkonstinstitutioner på både teater- och musiksidan. Dessa är egna enheter, undantaget verksamheten i Eskilstuna som är sammanförd i Scenkonst Sörmland. Dessutom bedrivs, i olika former, länsmusikverksamhet i alla dessa sex regioner, t ex genom sex orkestrar. Frågan om att vid en regionsammanslagning bedöma om alla dessa är rimliga att behålla i ett stort Svealand lär säkert dyka upp. Ett mindre antal scenkonstinstitutioner innebär dock normalt färre arbetsplatser för yrkesverksamma kulturskapare, men framför allt minskad tillgänglighet till professionell kultur för människor i den nya storregionen.

De existerande verksamheterna är samtliga väl profilerade, med hög konstnärlig kvalitet och god publikförankring. Detta utesluter dock inte att det kommer förslag på förändringar i den regionala scenkonststrukturen vid en regionsammanslagning.

Om så sker ser vi det som absolut nödvändigt att ett tydligt ansvar för helhetsperspektivet läggs på statlig nivå. Här måste även samverkansmodellens framtid klargöras. Om inte, finns en risk att scenkonstens regionala struktur avgörs i en slags maktkamp mellan de nuvarande residensstäderna där en eller flera scenkonstinstitutioners status blir avgörande, snarare än en helhetssyn på regional tillgänglighet för scenkonst.

Denna problematik gäller även för övriga storregioner, men den blir extra tydlig i ett nytt Svealand eftersom det där handlar om en sammanslagning av så många län, med stora residensstäder och institutioner.

I avsnitt 12.2.1 anför kommittén när det gäller kulturen (sid. 225):

”Större enheter gör det lättare att även inom detta område åstadkomma samproduktioner och gemensamma satsningar. Samtidigt är det viktigt att ett centraliserat beslutsfattande inom kulturområdet inte utarmar förutsättningarna för en likvärdig tillgång till kultur av hög kvalitet i hela det nya länet.”

Det är av yttersta vikt att regeringen och indelningskommittén i det fortsatta utredningsarbetet tar fasta på formuleringen i den andra meningen i detta citat.

KLYS anser att det måste säkerställas i det fortsatta reformarbetet att de strukturer inom kulturlivet som redan finns i de sex regionerna i mellersta Sverige - som nu föreslås läggas samman – ska kunna upprätthållas och utvecklas utifrån sina egna regionala förutsättningar. Naturligtvis menar vi att det samtidigt kan behöva utvecklas fler kompletterande interregionala samarbeten.

Västra Götaland (utredningens avsnitt 13)

I utredningen föreslås att Värmlands län fr o m 2018 ska läggas samman med Västra Götalands län. Både Västra Götaland och Värmland är starka kulturlän med många kulturinstitutioner av hög kvalitet. Utredningens bedömning är att en sammanslagning av dessa två regioner kan *”skapa förutsättningar för en fortsatt utveckling om de som vårdar och utvecklar kulturen får ytterligare kraft och resurser”*. KLYS tolkar detta som att regionens kulturliv behöver rejäla resurser och en ordentlig spridning av kultursatsningar runt om i den nya storregionen.

Även beträffande ett nytt Västra Götaland finns formuleringen (avsnitt 13.2.1 sid 252) *”Samtidigt är det viktigt att ett centraliserat beslutsfattande inom kulturområdet inte utarmar förutsättningarna för en likvärdig tillgång till kultur av hög kvalitet i hela det nya länet.”*

Formuleringen är helt central för att värna konstnärlig kvalitet, kulturell mångfald och tillgång till konst och kultur i hela landet, varför detta måste vara en ledstjärna i det fortsatta utredningsarbetet och i den kommande storregionsreformen.

KLYS anser att det måste säkerställas i det fortsatta reformarbetet att de strukturer inom kulturlivet som redan finns i de två regionerna i västra Sverige - som nu föreslås läggas samman – ska kunna upprätthållas och utvecklas utifrån sina egna regionala förutsättningar. Naturligtvis menar vi att det samtidigt kan behöva utvecklas fler kompletterande interregionala samarbeten.

Sammanfattning av KLYS synpunkter inför en ny regionindelning i Sverige (om den genomförs):

- Analysera den nya regionindelningens effekter på kulturlivet i berörda regioner
- Ge de nya regionerna förutsättningar att upprätthålla och utveckla den kulturella infrastrukturen samt att leva upp till de nationella kulturpolitiska målen genom att en långsiktig och stabil finansiering säkerställs, såväl i den nuvarande samverkansmodellen, som från regional och kommunal nivå
- Låt den professionella konstens roll och betydelse för samhällsutvecklingen ges större plats i storregionsreformen
- Skapa förutsättningar att bygga, upprätthålla och utveckla strukturer för en offensiv, regional kultur- och konstnärspolitik med bl a kompetensutveckling, resurscentrum, inkubatorer, residens, verkstäder, mötesplatser och träningslokaler för yrkesverksamma kulturskapare
- Upprätthåll och utveckla de konstområdesövergripande regionala kulturskaparsamråden som inrättats enligt KLYS-modell runt om i landets befintliga regioner
- Säkerställ att avtals- och ersättningsrekommendationer för yrkesverksamma kulturskapare samt antagna riktlinjer och utarbetade metoder för MU-avtalet och enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning av våra offentliga livsmiljöer följer med in i de nya storregionerna
- Utveckla den nationella överblicken och ansvaret för helhetsperspektivet över de nya regionerna och över kulturens strukturer i hela landet
- Se till att armlängds avstånds-principen tillämpas, så att konsten står fri från innehållsmässig detaljstyrning och inblandning från såväl politiker som tjänstemän
- Låt kulturen få status som välfärdsområde inom politikens alla nivåer, och låt den få del av de välfärds miljarder som regeringen fördelar till kommunerna för att förbättra kvaliteten i välfärden.

KLYS ser fram emot ett nytt möte med indelningskommittén inför det slutbetänkande som kommer att presenteras i augusti 2017, och avser att inom kort bjuda in till ett sådant för att utveckla dessa synpunkter.

För KLYS

Ulrica Källén

Verksamhetsledare KLYS

Marika B Lagercrantz

Ordförande KLYS